

AmCham Moldova
fighting for your business

Dlul Eugeniu Rusu

Directorul Agenției de Stat pentru Proprietate Intelectuală
Str. Andrei Doga nr. 24, bloc 1, Chisinau,
MD2024, Republica Moldova

Data: 16.02.2022

Vă salutăm din numele Asociației Naționale a Companiilor din Domeniul TIC („ATIC”) Asociației Patronale „Camera de Comerț Americană din Moldova” („AmCham Moldova”), și Asociației Investitorilor Străini („FIA”).

Prin prezenta scrisoare, supunem atenției dumneavoastră opinia asociațiilor semnatare, asupra analizei impactului de reglementare la proiectul de lege privind dreptul de autor și drepturile conexe înregistrată la data de 09.02.2022 pe Agenda Grupului de lucru al Comisiei de Stat pentru reglementarea activității de întreprinzător planificată pentru data de 15 februarie, pentru examinare repetată.

Astfel, ca răspuns la solicitarea AGEPI privind avizarea repetată a proiectului de lege sus menționat, Vă comunicăm următoarele:

1. Cuantumul remunerației compensatorii

În partea ce ține de remunerația compensatorie pentru copia privată, AGEPI propune un cuantum egal cu 1,2 % pentru echipamente și 1,7% pentru suporturi, pe care îl consideră o măsură de compensare echitabilă de către stat a eventualului prejudiciu cauzat autorilor și titularilor dreptului de autor și drepturilor conexe prin acțiunile de copiere privată.

În acest context, notăm că argumentarea acestui cuantum de către AGEPI are carențe fundamentale, fapt care face ca acest cuantum să fie unul neîntemeiat și inechitabil față de consumatorii autohtoni.

Potrivit AGEPI, la baza cuantumului propus au stat tarifele procentuale prezentate în studiul din anul 2020 ”Private Copying Global Study”, elaborat de două asociații internaționale ale organizațiilor de gestiune colectivă și de o organizație de gestiune colectivă din Olanda, precum și raportul între salariul mediu lunar pe economie din alte state și salariul mediu lunar pe economie din Republica Moldova prognozat pentru anul 2021.

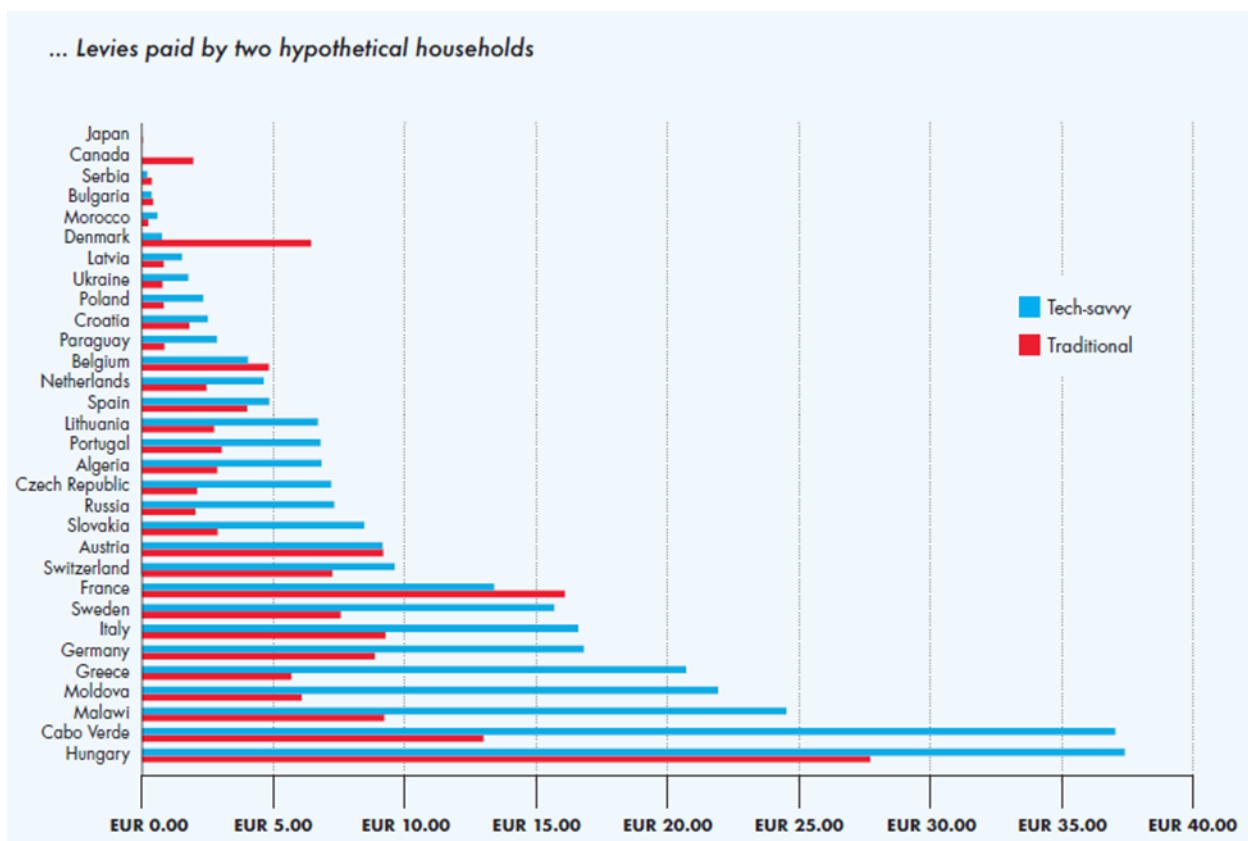
Carențele fundamentale pe care le are argumentarea AGEPI sunt următoarele:

- a) AGEPI propune un cuantum unic pentru echipamente și un alt cuantum unic pentru suporturi. În practică, cuantumului aplicat de alte state variază foarte mult în funcție de tipul echipamentului. De exemplu, Slovacia aplică un cuantum de 3% pentru MP3 player, Set-top-box și Game Console și doar 0,7% pentru Smartphone și 0,6% pentru Tablet. Totodată, Smartphone reprezintă absoluta majoritate a importurilor în Republica Moldova. Prin

urmăre, extrapolarea asupra Smartphone-urilor a cwantumurilor înalte aplicate altor tipuri de echipamente este o eroare, care face ca suma totală a remunerației achitată de consumatorii autohtoni pentru Smartphone-uri să fie disproporționat de mare în raport cu cea achitată de consumatorii din alte state.

- b) În tabelul cu tarife procentuale publicat de AGEPI nu a fost inclusă Ucraina, care se regăsește în tabelul publicat în studiul nominalizat. Ucraina aplică un cwantum de 1% pentru MP3 player, 1,5% pentru Set-top-box și doar 0,15% pentru Smartphone și Tablete. De asemenea, în tabelul cu tarife procentuale publicat de AGEPI nu a fost inclusă România, care aplică pentru echipamente, inclusiv Smartphone și Tablety, un cwantum de doar 0,5%. Astfel, cwantumul tarifelor procentuale aplicate în alte state pentru Smartphone și Tablete variază între 0,15% și 0,7%. Doar Grecia aplică un cwantum de 2%, însă această țară se caracterizează, în mod tradițional, printr-o rată foarte scăzută de colectare a taxelor. Ca rezultat, suma remunerației compensatorii colectate în această țară, potrivit studiului menționat (Figura 3), este egală cu 0 .
- c) Dacă raportăm cwantumul remunerației compensatorii la salariul mediu din Republica Moldova pentru 2021 (437 euro față de 567 euro în Ucraina, 1000 euro în Slovacia și 1088 euro în România), atunci cwantumul stabilit în Republica Moldova pentru Smartphone și Tablet ar trebui să varieze între 0,115% (în raport cu Ucraina), 0,2% (în raport cu România) și 0,258-0,3% (în raport cu Slovacia). Chiar și în raport cu Grecia, care are cel mai mare cwantum al remunerației compensatorii (2%), cwantumul stabilit în Republica Moldova pentru Smartphone și Tablet, raportat la salariul mediu (437 euro în Republica Moldova față de 1200 euro în Grecia), nu ar trebui să depășească 0,73%.
- d) De remarcat că dezvoltarea comerțului electronic plasează importatorii/distribuatorii autohtoni în competiție directă cu importatorii/distribuatorii din țările vecine, în special din România și Ucraina. Aplicarea unui cwantum mai mare al remunerației compensatorii pentru Smartphone și Tablete în Republica Moldova decât în țările vecine ar face importatorii/distribuatorii autohtoni mai puțin competitivi pe piața națională față de importatorii/distribuatorii din țările vecine.

De asemenea, studiul în cauză arată că actualul cwantum minim al remunerației compensatorii (3%) face ca Republica Moldova să ocupe locul 4 din lume după suma remunerației compensatorii achitate per gospodărie. Micșorarea acestui cwantum până la 1,2% pentru echipamente și 1,7% pentru suporturi ar plasa Republica Moldova pe locul 9-10 din lume, la nivelul Austriei și Elveției. Luând în calcul diferențele între salariul mediu per economie din statele comparate, povara financiară a remunerației compensatorii asupra unei familii din Republica Moldova este și mai mare.

Din cele expuse mai sus rezultă următoarele:

- quantumul remunerației compensatorii nu trebuie să fie unic, ci diferit în funcție de tipul echipamentului;
- quantumurile stabilite pentru diferite tipuri de echipamente trebuie să reflecte quantumurile respective aplicate în țările vecine, ajustate la salariul mediu în Republica Moldova în raport cu salariul mediu din țările respective, în scopul asigurării echității pentru consumatorii autohtoni și concurenței echitabile pe piața națională între importatorii/distribuitorii autohtoni și cei din țările vecine;
- quantumurile propuse de AGEPI pentru a fi stabilite în lege ar trebui să fie quantumuri maxime, în limitele cărora Guvernul trebuie să stabilească quantumurile pentru diferite tipuri de echipamente.

2. Baza de calcul al remunerației compensatorii

În ceea ce privește baza de calcul a remunerației compensatorii, AGEPI propune valoarea statistică a echipamentelor și suporturilor importate, calculată conform Ordinului nr. 346-O din 24.12.2009 referitor la aprobarea normelor tehnice privind imprimarea, utilizarea și completarea declarației vamale în detaliu.

Conform acestui Ordin (rubrica 46), valoarea statistică reprezintă valoarea în vamă a mărfii calculată conform legislației în vigoare și include valoarea mărfurilor la locul și momentul în care părăsesc teritoriul țării.

Această abordare este greșită, deoarece valoarea în vamă include nu doar prețul echipamentului, ci și costurile de asigurare, costurile de transport, costurile de încărcare, descărcare și manipulare, costurile de ambalaj, costurile containerelor, comisioanele de brokeraj,

etc.¹ Aceste costuri suplimentare nu au nicio legătură cu mărimea potențialului prejudiciu cauzat autorilor și titularilor de drepturi prin copia privată.

Prin urmare, baza de calcul al remunerației compensatorii ar trebui să reprezinte valoarea de tranzacție, adică prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfuri, conform art. 72 Cod vamal.

3. Lipsa termenului pentru achitarea remunerației compensatorii

Proiectul de lege propus de AGEPI nu prevede termenul pentru achitarea remunerației compensatorii. În acest context, se propune stabilirea unui termen de 90 zile la data încheierea trimestrului în care au fost importate echipamentele și suporturile pentru care se achită remunerația compensatorie.

“Subiecții indicați la alin. (3) achită remunerația compensatorie organizației de gestiune colectivă desemnată cu dreptul de colectare a remunerației compensatorii în termen de 90 de zile de la încheierea trimestrului în care a fost efectuată operațiunea de import de către importator sau operațiunea de vânzare a echipamentelor și suporturilor materiale, în cazul producătorilor.”

4. Răspunderea contravențională pentru neachitarea remunerației compensatorii

Potrivit art. 71 alin. (11) din proiectul noii legi, importatorii și producătorii de echipamente și suporturi materiale care pot fi utilizate pentru copii private poartă răspundere contravențională pentru neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor sale ce țin de plata remunerației compensatorii.

¹ Potrivit art. 72 Cod vamal, baza inițială pentru valoarea în vamă a mărfurilor este valoarea de tranzacție, adică prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfuri, ajustat, dacă este cazul, atunci când acestea sunt vândute pentru export către teritoriul vamal. Prețul efectiv plătit sau de plătit este suma tuturor plăților efectuate sau de efectuat de către cumpărător vânzătorului sau de către cumpărător unui terț în beneficiul vânzătorului pentru mărfurile importate și cuprinde toate plățile efectuate sau de efectuat drept condiție a vânzării mărfurilor importate.

În virtutea art. 74 Cod vamal, pentru a se determina valoarea în vamă în temeiul art. 72, la prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfurile importate se adaugă:

1) elementele următoare, în măsura în care sunt suportate de cumpărător, dar nu sunt incluse în prețul efectiv plătit sau de plătit pentru mărfuri:

a) comisioanele și cheltuielile de brokeraj, cu excepția comisioanelor de cumpărare;

b) costul containerelor care, în scopuri vamale, sunt considerate inseparabile de mărfurile în cauză; și

c) costul ambalajului, care include atât manopera, cât și materialele;

2) valoarea, repartizată în mod corespunzător, a următoarelor mărfuri și servicii, atunci când acestea sunt furnizate direct sau indirect de către cumpărător, gratuit sau la un cost redus, pentru a fi utilizate la fabricarea și vânzarea la export a mărfurilor importate, în măsura în care această valoare nu a fost inclusă în prețul efectiv plătit sau de plătit:

a) materiale, componente, piese de schimb și articole similare încorporate în mărfurile importate;

b) unelte, forme, matrite și articole similare utilizate la producerea mărfurilor importate;

c) materiale consumate la producerea mărfurilor importate;

d) activități de inginerie și de dezvoltare, artă, design, planuri și schițe executate în afara Republicii Moldova și necesare la producerea mărfurilor importate, cu excepția costurilor de cercetare și a costurilor schițelor preliminare;

3) redevențele (royalty) și taxele de licență referitoare la mărfurile evaluate pe care cumpărătorul trebuie să le achite fie direct, fie indirect, ca o condiție a vânzării mărfurilor evaluate, în măsura în care aceste redevențe și taxe de licență nu sunt incluse în prețul efectiv plătit sau de plătit;

4) valoarea oricărei părți din profitul oricărei revânzări, dispuneri sau utilizări ulterioare a mărfurilor importate, care îi revine vânzătorului direct sau indirect;

5) următoarele costuri, până la locul în care mărfurile sunt introduse pe teritoriul vamal:

a) cheltuielile de transport și costul asigurării mărfurilor importate;

b) costurile de încărcare, descărcare și manipulare legate de transportul mărfurilor importate.

Aceasta norma contravine vădit art. 1 din Protocolul nr. 4 la CEDO, potrivit căruia nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

Remunerația compensatorie se achită de către importatori și producători de echipamente și suporturi către autori și titularii de drepturi prin intermediul organizației de gestiune colectivă. În esență, prevederile legale ce țin de remunerația compensatorie țin loc de contract între importatori/producători și autorii/titularii de drepturi.

Astfel, răspunderea contravențională pentru neachitarea remunerației compensatorii de către importatori/producători trebuie exclusă.

5. Răspunderea dublă pentru achitarea remunerației compensatorii pentru reproducerea reprografică

AGEPI propune ca remunerația compensatorie pentru echipamentele care permit reproducerea grafică să fie achitată dublu: o dată de importatori și a doua oară de utilizatorii acestor echipamente. Această abordare este greșită. Remunerația compensatorie se achită pentru a compensa potențialul prejudiciu cauzat autorilor și titularilor de drepturi de către utilizatorii echipamentelor importate, dar nu de către importatori. Obligația de a achita remunerația compensatorie a fost impusă importatorilor, deoarece este dificilă colectarea acesteia de la utilizatori. Însă, în situația în care remunerația compensatorie se percepe de la utilizatori nemijlocit, temeiuri pentru încasarea acesteia de la importatori dispar.

Astfel, se propune excluderea obligației centrelor de copiere privind achitarea remunerației compensatorii pentru echipamentele care permit reproducerea grafică.

În concluzie la capitolul remunerație compensatorie, promovăm importanța stabilirii plafoanelor echitabile și a unui mecanism garantat și nediscriminatoriu de colectare a remunerației compensatorii de la producătorii și importatorii de dispozitive care cad sub incidența acestei legi.

Totodată, în conformitate cu prevederile HG Nr. 23 din 18-01-2019 cu privire la aprobarea Metodologiei de analiză a impactului, în procesul de fundamentare a proiectelor de acte normative, analiza necesită a fi expusă complet și fundamentat. Orice concluzie formulată în cadrul analizei necesită a fi argumentată în baza datelor disponibile sau, în cazurile când acestea lipsesc, în baza presupunerilor clare și logice, care sînt explicate. Astfel considerăm absolut necesar un calcul aproximativ al volumului remunerației compensatorii care urmează a fi colectat de la mediul de afaceri, corelat cu bugetul total al OGC-urilor.

Amintim că remunerația compensatorie, **NU trebuie să fie principala sursă de venit a autorilor/interpreților operelor**, iar în lipsa unei analize economice de impact, suntem în imposibilitate să corelăm cele expuse.

Insistăm asupra prezentării unor calculi estimative care să ofere o prognoză asupra cantumurilor care urmează a fi colectate din partea mediului de afaceri.

Astfel, suntem deschiși discuțiilor cu AGEPI și OGC-uri în vederea modificării Legii nr. 139 /2010 privind dreptul de autor și drepturile conexe și stabilirii unui coeficient corect și adecvat realităților din Republica Moldova.

Cu respect,

Marina Bzovî
Director Executiv ATIC

Mila Malairău
Director Executiv
AmCham Moldova

Ana Groza
Director Executiv FIA